

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

VNG standpunt over de EU agenda voor betere regelgeving

Gemeenten en EU regeldruk

Europeanisering en decentralisering brengen Europa en het lokaal bestuur steeds vaker bij elkaar. Gemeenten hebben een belangrijke rol in de uitvoering en toepassing van EU regels (bijvoorbeeld milieuregels). Tevens hebben gemeenten te maken met interne marktregels (waaronder aanbesteding- en staatssteunregels), die invloed hebben op terreinen als het sociale domein, sociale huisvesting en ruimtelijke ordening. Tenslotte geven gemeenten steeds meer vorm aan hun eigen stedelijke en regionale beleidsagenda, waarbij EU regels niet goed aansluiten op de gemeentelijke praktijk.

VNG inzet op de agenda voor betere regelgeving

Met zijn agenda voor betere regelgeving heeft EU Commissaris Timmermans een plan neergelegd voor betere EU regelgeving. Brussel kan dat niet alleen. Er is het besef dat effectieve en efficiënte EU regels net zo belangrijk zijn als de goede naleving en de toepassing ervan. Betrokkenheid van lidstaten, maar ook van decentrale overheden, bedrijven en burgers is hiervoor van belang.

De VNG steunt de betere regelgevingsagenda. VNG wil graag een (a) beter onderzoek naar de effecten van EU voorstellen, (b) een transparanter EU beleidsproces en (c) meer interbestuurlijke samenwerking in Brussel. Op veel van deze punten bevat het pakket van Timmermans goede ideeën, die de Europese Commissie zelf of met het Europees Parlement en Raad kan doorvoeren. Daartoe wordt ook voorgesteld het Interinstitutionele Akkoord aan te passen.

a. Beter onderzoek naar de effecten van EU voorstellen

De impact assessment speelt een centrale rol in het onderzoek naar de effecten van EU voorstellen. De VNG wil dat impact assessments meer aandacht schenken aan de territoriale gevolgen, de kosten voor decentrale overheden en onderlinge samenhang van EU wetgeving. Wij zijn blij met verbeteringen die de Commissie voorstelt ten aanzien van haar eigen impact assessments bij nieuwe voorstellen (betere

interne richtsnoeren, een sterker en onafhankelijker scrutiny board). Ook de plannen voor impact assessments bij belangrijke amendementen en bij belangrijke secundaire regels zijn een verbetering.

b. Een transparanter EU beleidsproces

Daarnaast doet Timmermans veel voorstellen om het EU beleidsvormingsproces transparanter te maken. Voor de VNG wordt de EU beleidscyclus zichtbaarder en voorspelbaarder, zodat duidelijk is wanneer gemeenten hun bijdragen kunnen leveren en het draagvlak wordt vergroot. Concreet wordt in de toekomst meer en vaker geconsulteerd over voorstellen en bestaande regels en de Commissie gaat duidelijker maken wat er met de reacties wordt gedaan. Wij steunen de toegenomen transparantie over roadmaps, onderhandelingen in de trilog en over de secundaire regelgeving (delegatie en uitvoeringshandelingen). Het REFIT platform biedt een mogelijkheid om de dialoog over EU regeldruk en de kwaliteit van regels aan te gaan.

c. Meer interbestuurlijke samenwerking in Brussel

Voor gemeenten is het echter niet alleen belangrijk om geconsulteerd te worden, maar om actief te worden betrokken in de beleidsvorming. Met de decentralisaties komt immers steeds meer verantwoordelijkheid bij de gemeenten te liggen. De VNG roept de Commissie dan ook op tot meer interbestuurlijke samenwerking. Hoewel het EU verdrag de betrokkenheid van decentrale overheden via het Comité van de Regio's erkent, wordt deze instelling niet in het Interinstitutionele Akkoord vermeld. De VNG roept de EU instellingen, maar ook de Nederlandse regering op dit alsnog te doen.

Het belang en de rol van gemeenten in de EU regelgeving en het EU besluitvormingsproces wordt steeds breder en beter onderkend. In Nederland hebben we reeds jarenlang een goede samenwerking tussen Rijk en decentrale overheden in de Nederlandse standpuntbepaling. Onlangs zijn daar nog nadere afspraken over gemaakt.¹ Het is tijd dat ook in Brussel het belang en de rol van gemeenten in het besluitvormingsproces worden erkend. Daarom is betere regelgeving ook een belangrijk onderdeel van de EU urban agenda.

Annex – casussen EU regeldruk en gemeenten

EU milieuregels

De afgelopen decennia heeft de Europese Unie talloze milieuregels vastgesteld op het gebied van schone lucht, schoon water, geluid en afval. Gemeenten zijn in veel gevallen verantwoordelijk voor de uitvoering, toezicht en handhaving van deze regels.

Het Europese milieu-acquis is een ingewikkeld raamwerk van verschillende richtlijnen en verordeningen. Daarbij zijn de regels niet altijd eenvoudiger geworden. Ook de onderlinge samenhang tussen de verschillende EU richtlijnen schiet nogal eens tekort. Zo zijn gemeenten verantwoordelijk voor het halen van strikte normen op het gebied van luchtkwaliteit, maar hebben zij geen invloed op het Europese bronbeleid. Gemeenten moeten dure en ingewikkelde maatregelen nemen.

Recent heeft de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuurbeleid gewezen op het belang van de betere regelgevingsagenda.² Nederland zit niet stil. De VNG participeert al jaren in de interbestuurlijke dossiertteams van het ministerie van I&M, waar rijk en koepels samenwerken gedurende de Europese beleidscyclus. Tenslotte is I&M samen met het VK en Duitsland een project gestart "Make it work" om Europese milieuregelgeving meer samenhangend en beter uitvoerbaar te maken.

1 Kamerstuk 34300-VII nr 6 Samen sterk in Europa

2 RLI: Ruimte voor de regio in Europees beleid, september 2015

EU aanbestedingsrichtlijn

De EU aanbestedingsrichtlijn is een Europese regel waar elke gemeente mee te maken krijgt is. Het oorspronkelijke doel was om gelijke kansen voor ondernemers te creëren bij het verkrijgen van overheidsopdrachten.

Aanbestedingsregels zijn de afgelopen jaren steeds uitgebreider en ingewikkelder geworden. Dit gebeurde zowel door de Europese wetgever als door het Hof van Justitie in Luxemburg. Naast de traditionele inkoop van producten en werken, gaat het tegenwoordig ook om diensten en zelfs om gemeentelijke samenwerking. Dit heeft geleid tot een toegenomen regeldruk en juridificering van het inkoop proces. Zowel voor overheden als voor ondernemingen is dit een doorn in het oog.

Door gemeenten worden de aanbestedingsregels dan ook vaak genoemd als een voorbeeld van EU regeldruk.³ Met de nieuwe richtlijn 2014/24 wordt meer ruimte en flexibiliteit geboden voor gemeenten. De VNG hoopt dat met de implementatie in de aanbestedingswet er geen aanvullende regels worden opgelegd. De nieuwe regels in de richtlijn moeten gepaard gaan met een professionalisering van het inkoop proces. Hiervoor blijft goede voorlichting wel noodzakelijk.

Neem voor meer informatie contact op met:

Caspar Sluiter, EU adviseur: caspar.sluiter@vng.nl of 06-57312546

Eric de Rijk, adviseur public affairs: eric.derijk@vng.nl of 06-53339665

³ Universiteit Twente: Europa als kans: Better regulation voor Nederlandse medeoverheden, 15 mei 2015